

**UCHWAŁA NR XLIII/890/17
RADY MIASTA BYDGOSZCZY**

z dnia 26 kwietnia 2017 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bydgoszczy na rok 2017”**

Na podstawie art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930, poz. 1583, poz. 1948 i poz. 2174)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć i skierować do wdrożenia „Program Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy na rok 2017” w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

dr Zbigniew Sobociński

Załącznik do Uchwały Nr XLIII/890/17
Rady Miasta Bydgoszczy
z dnia 26 kwietnia 2017 r.

PROGRAM MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

W BYDGOSZCZY NA 2017 ROK

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Głównym celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który w oparciu o posiadane zasoby utrzymuje i rozwija infrastrukturę socjalną, a także świadczy pomoc na podstawie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej oraz innych ustaw oraz rządowych programów wspierających zadania własne gminy i powiatu.

Ważnym elementem skutecznej pomocy jest przygotowanie realnego, odpowiadającego zarówno wykazanym potrzebom, jak i posiadanym możliwościom programu pomocy.

Przygotowywany program umożliwia realizowanie założeń polityki społecznej państwa na szczeblu samorządowym.

Program pomocy społecznej na 2016 rok uwzględnia przede wszystkim dwa obszary działań:

1. pomoc środowiskową określoną w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej,
2. pomoc instytucjonalną.

Program jest zgodny z zapisami Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych Miasta Bydgoszczy na lata 2016-2023.

DZIAŁ I. FORMY POMOCY ŚRODOWISKOWEJ

Analizując sytuację osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej należy stwierdzić, iż poważnym zagrożeniem dla nich jest brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego. Osiągane niskie dochody lub ich brak powoduje, że rodziny nadal przede wszystkim rezygnują z ponoszenia obligatoryjnych opłat mieszkaniowych, a tym samym popadają w zadłużenia.

Aby wspomóc rodziny planuje się realizację niżej wymienionych programów, które będą miały wpływ na poprawę sytuacji materialnej i bytowej osób korzystających ze wsparcia ośrodka pomocy.

W ramach przyznanych środków planuje się realizację nowych programów oraz kontynuację podjętych działań w latach ubiegłych:

1. Dożywianie dzieci i młodzieży w okresie nauki szkolnej w ramach programów „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Pomoc Miasta Bydgoszczy w zakresie dożywiania”

Cel – objęcie pomocą w naturze w formie posiłków – obiadów wydawanych w stołówkach szkolnych dla dzieci z rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Realizacja programu przy współpracy ze szkołami podstawowymi i gimnazjami w zakresie typowania dzieci do tej formy pomocy.

Uznając priorytet tego zadania pomoc w tej formie w szczególnie uzasadnionych przypadkach jest przyznawana również z urzędu.

W 2017 roku na realizację obu programów w formie posiłku zaplanowano środki w wysokości 1.575.800 zł., które pozwolą na objęcie pomocą ok. 2.200 dzieci w wieku przedszkolnym i młodzieży realizującej obowiązek szkolny oraz ok. 700 osób dorosłych;

oraz 2.000.000 zł. przeznaczone na wypłacanie zasiłków celowych na zakup żywności.

Beneficjentami programu są :

- dzieci poniżej 7 roku życia, dzieci i młodzież szkolna, osoby dorosłe o najniższych dochodach, starsze, chore i niepełnosprawne

Zamierzony efekt:

- skierowanie pomocy bezpośrednio do dziecka, które w okresie intensywnego rozwoju psychofizycznego potrzebuje kalorycznego i pełnowartościowego żywienia, którego rodzina z uwagi na trudną sytuację materialną nie jest w stanie zapewnić ,
- pomoc osobom dorosłym, które z różnych powodów nie są w stanie własnym staraniem zabezpieczyć sobie gorącego posiłku z uwagi na wiek, niepełnosprawność czy brak odpowiednich warunków mieszkaniowych.

2. Pomoc rodzinom o najniższych dochodach

Cel – pomoc w częściowym ponoszeniu bieżących, obowiązkowych opłat mieszkaniowych tj. czynsz, energia, gaz oraz na zakup opału osobom i rodzinom o najniższych dochodach.

Realizacja programu polega na przyznaniu osobom lub rodzinom, spełniającym warunki wymienione w ustawie o pomocy społecznej, pomocy materialnej, która przekazywana jest bezpośrednio na konto wierzyciela.

Na rok 2017 z budżetu MOPS na realizację programu wyodrębniono kwotę 1.360.000 zł. Z pomocy skorzysta ok. 3.300 gospodarstw domowych.

Zamierzony efekt:

- pomoc w ponoszeniu obowiązkowych opłat mieszkaniowych szczególnie czynszowych pozwala na uniknięcie eksmisji i pogłębiania zjawiska bezdomności,
- pomoc w częściowym regulowaniu należności wykształca w klientach MOPS poczucie obowiązku wnoszenia opłat również we własnym zakresie oraz przeciwdziała wykluczeniu społecznemu i ogranicza psychologiczne skutki ubóstwa.

3. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w ramach Centrum Integracji Społecznej

Cel – stworzenie szansy osobom długotrwale bezrobotnym w powrocie na rynek pracy poprzez reintegrację społeczną i zawodową

Realizacja programu – zadaniem Centrum Integracji Społecznej zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym jest kształcenie umiejętności pełnienia ról społecznych, nabywanie umiejętności, przyuczanie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych. Osoby podlegające wykluczeniu społecznemu, przede wszystkim bezrobotni bez prawa do zasiłku, osoby bezdomne, uzależnione od alkoholu i po opuszczeniu zakładu karnego mogą znaleźć zatrudnienie socjalne.

Zamierzony efekt – zdobycie nowych kwalifikacji i umiejętności przez klientów ośrodka pomocy społecznej pozwala na pozyskanie zatrudnienia i poprawę sytuacji materialnej we własnym zakresie.

4. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

Cel – udzielenie pomocy osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione.

Realizacja programu polega na zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, udzielaniu pomocy w czynnościach higienicznych, zaleconą przez lekarza pielęgnacją oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Zamierzony efekt – usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy, dzięki takiemu wsparciu dłużej pozostaje w miejscu zamieszkania nie jest wykluczona społecznie oraz nie musi być kierowane do domu pomocy społecznej.

Możliwy będzie rozwój usług opiekuńczych w tym specjalistycznych w ramach środków pozyskanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 -2020. Złożony został projekt pn. „Witalni” dla nie mniej niż 75 osób na okres 22 miesięcy (do 30 czerwca 2019r.), który uzyskał wstępną akceptację i został skierowany do negocjacji.

5. Wspieranie rodziny

Cel – ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej

Realizacja programu – pomoc rodzinie biologicznej w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich przede wszystkim opiekuńczo-wychowawczych poprzez przyznanie asystenta rodziny i udzielanie specjalistycznej pomocy.

Zamierzony efekt:

- realizacja założeń Uchwały Nr VI/36/15 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 28 stycznia 2015r. w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Bydgoszczy na lata 2015 – 2017 w szczególności tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin wymagających wsparcia specjalistycznego.

6. Rozwój pieczy zastępczej

Cel – zapewnienie dziecku pozbawionemu opieki ze strony rodziny naturalnej całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, społecznych.

Realizacja programu – promowanie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez prowadzenie akcji informacyjnej, która polega na propagowaniu rodzinnych form opieki zastępczej za pośrednictwem prasy, radia.

Zamierzony efekt:

- pozyskanie kandydatów do pełnienia rodzicielstwa zastępczego,
- zapewnienie okresowej opieki dzieciom do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej przez sąd rodzinny oraz udzielanie pomocy rodzinie biologicznej mającej na celu przygotowanie jej do powrotu dziecka.
- w rodzinnych formach opieki zastępczej dzieci mają zaspokojone niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, emocjonalne, których były pozbawione ze strony rodziny naturalnej, udzielanie pomocy w tej formie stanowi alternatywę dla zdecydowanie droższej formy pomocy, jaką jest placówka opiekuńczo-wychowawcza.
- realizacja założeń uchwały Nr XI/136/15 Rady Miasta Bydgoszczy z dnia 29 kwietnia 2015r. w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Miasta Bydgoszczy na lata 2015 – 2017.

7. Mieszkania chronione

Cel – zapewnienie mieszkania wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, zakłady dla nieletnich i rodziny zastępcze oraz osobom z zaburzeniami psychicznymi mogącym przy odpowiednim wsparciu samodzielnie żyć w środowisku

Realizacja programu – w 2017 roku planuje się uruchomienie kolejnych 8 mieszkań chronionych przy ul. Techników. Do 2016 roku pozyskano 3 mieszkania przy ul. Kapuściska z przeznaczeniem na mieszkania chronione. W każdym mieszkaniu zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie mieszkań chronionych, mogą przebywać nie mniej niż 3 usamodzielniane osoby z zachowaniem powierzchni użytkowej minimum 12 m² dla jednej osoby.

Zamierzony efekt – dzięki pozyskanym lokalom, wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych i osoby niepełnosprawne otrzymają godne warunki życia a przy udzielonym wsparciu uzyskanie, o ile to będzie możliwe samodzielności życiowej. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniu będzie dostosowany do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających z tego wsparcia.

8. Doskonalenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w ramach programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego

Cel – doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- powszechna edukacja społeczeństwa, kompleksowa informacja

Realizacja zadania – dzięki powołaniu Zespołu Interdyscyplinarnego nastąpiło udoskonalenie systemu działań, które sprowadzają się do nawiązywania ścisłej współpracy ze wszystkimi podmiotami działającymi na terenie Bydgoszczy w zakresie zwalczania przemocy domowej, tj. Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Miejską Policji, sądem i prokuraturą, kuratorami sądowymi, szkołami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. System łączy zasoby kadrowe, wiedzę, kompetencje, umiejętności oraz doświadczenie zawodowe pracowników wymienionych instytucji.

Profilaktyka przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie polega na monitorowaniu środowisk w bieżącej pracy socjalnej, wczesnemu rozpoznaniu zagrożeń, zdiagnozowaniu przyczyn i ustaleniu planu

zaradczego. W sytuacjach nagłych, udzielane jest wsparcie ofiarom przemocy poprzez fachowe poradnictwo oraz w razie konieczności udzielenie bezpiecznego schronienia.

Zamierzony efekt:

- zapobieganie zjawiskom przemocy poprzez monitorowanie środowisk, w których może wystąpić zjawisko niepożądane.
- wdrożenie planu interwencji kryzysowej w wypadku zaistnienia przemocy w rodzinie.
- pomoc w likwidacji potencjalnych przyczyn występowania przemocy – poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne, psychologiczne.
- zapewnienie ofiarom przemocy bezpieczeństwa i ochrony izolującej od sprawców, udzielenie pomocy socjalnej i terapeutycznej.

9. Mieszkania wspierane (treningowe)

Cel – zmniejszenie liczby osób bezdomnych korzystających z pobytu w schroniskach

Realizacja zadania – pozyskanie mieszkań z zasobów miasta w celu przekształcenia na mieszkania wspierane. Podczas pobytu w mieszkaniu wspieranym udzielana będzie wielospecjalistyczna pomoc między innymi przez wsparcie psychologów, pracownika socjalnego, terapeutów, doradcy zawodowego .

1. **Zamierzony efekt** – praca z osobą bezdomną, przebywającą okresowo w mieszkaniu wspieranym przyczyni się do zmniejszenia liczby osób przebywających schronisku oraz pozwoli na ich życiowe usamodzielnienie dzięki zmianie postawy życiowej.

Środki na ten cel będą pozyskane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014 -2020 w wyniku zawartych partnerstw z Fundacją „Inkubator Społeczny”.

DZIAŁ II. FORMY POMOCY INSTYTUCJONALNEJ

Pomoc instytucjonalna udzielana jest osobom i rodzinom, wobec których system wsparcia środowiskowego wyczerpał możliwości świadczenia pomocy, a rodzina nie jest w stanie zaspokoić niezbędnych potrzeb. Zabezpieczenia całodobowych usług opiekuńczych następuje poprzez umieszczenie osób w domu pomocy społecznej , które z uwagi na brak możliwości samodzielnego funkcjonowania wymagają pomocy. W przypadku, kiedy osoba wymaga wzmożonej opieki medycznej kierowana jest do zakładu opiekuńczo-leczniczego lub pielęgnacyjno-opiekuńczego.

Pomoc instytucjonalna kierowana jest również do dzieci i młodzieży pozbawionej opieki rodziny naturalnej, która z różnych powodów nie może być umieszczona w rodzinnych formach opieki zastępczej w tym adopcji.

W celu zaspokojenia potrzeb wyżej wymienionej grupy niepełnosprawnych, chorych i dzieci pozbawionych opieki rodziców planuje się realizację programów niwelujących i kompensujących potrzeby.

1. Dienne formy wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz prowadzenie grup usamodzielnianych wychowanków przez Bydgoski Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych

Cel – pomoc wychowawcza, psychologiczna, edukacyjna udzielana dzieciom i młodzieży na mocy postanowień sądu oraz pomoc w osiągnięciu usamodzielnienia pełnoletnim wychowankom placówki

Realizacja programu – dzienna forma wsparcia adresowana jest do wychowanków kierowanych do niej na mocy postanowienia sądu lub przyjętych na wnioski rodziców lub opiekunów prawnych. Prowadzona jest praca z wychowankami z elementami pracy resocjalizacyjnej z realizacją obowiązku szkolnego. Wychowankowie objęci są pomocą psychologiczną i pedagogiczną.

Grupy usamodzielnianych wychowanków w wieku od 7 do 18 roku życia lub ukończenia szkoły średniej, czy wyższej, przebywających w mieszkaniach usamodzielnienia mają na celu przygotowanie młodzieży do życia w społeczności lokalnej i efektywnego usamodzielnienia po opuszczeniu placówki.

Zamierzony efekt – prowadzenie dziennych grup wsparcia może uchronić dzieci i młodzież przed umieszczeniem w placówce całodobowej. Pozwala na ukończenie obowiązku edukacji na poziomie szkoły gimnazjalnej. Koszt utrzymania wychowanka w takiej formie jest o 1/3 niższy niż w opiece całodobowej. Prowadzenie grupy wychowanków usamodzielnianych, w której realizowany program zawierający elementy pracy socjalnej, przygotowania do życia w rodzinie, umiejętności aktywnego poszukiwania pracy,

samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego, pozwoli na zdobycie umiejętności radzenia sobie w dorosłym życiu.

DZIAŁ III. POZOSTAŁE PROGRAMY POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Współpraca z organizacjami pozarządowym

Cel – udzielanie dotacji organizacjom realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej

Realizacja programu – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ogłasza konkursy dla organizacji pozarządowych, na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym prowadzenie domów dziennego pobytu, udzielenie schronienia osobom bezdomnym osobom, prowadzenie punktu pomocy osobom nietrzeźwym szczególnie bezdomnym, dostarczanie i magazynowanie żywności z Unii Europejskiej dla mieszkańców miasta, kwalifikujących się i korzystających z pomocy społecznej zgodnie z art. 7 i 8 ustawy o pomocy społecznej. **Zamierzony efekt** – organizacje pozarządowe realizując zlecone zadania z zakresu pomocy społecznej uzupełniają statutową działalność ośrodka pomocy społecznej.

2. Pobudzanie aktywności społeczności lokalnych

Cel – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu różnych grup społecznych

Realizacja – organizowanie społeczności lokalnej jest metodą środowiskowej pracy socjalnej, która ma na celu wspomaganie rozwoju całego środowiska i tworzących je ludzi m.in. poprzez wspieranie społecznej aktywności upowszechnianie pożądaných wzorców zaspokajania potrzeb i stosunków społecznych ,oddolne organizowanie inicjatyw samopomocowych.

Zamierzony efekt – pracownicy socjalni poprzez pobudzanie do aktywności społeczności lokalnych przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu osób najbardziej narażonych na to zjawisko. Takie działania powodują, że osoby objęte programem zaczynają wykazywać własną inicjatywę w dążeniu do zmian m.in. w miejscu zamieszkania, w nawiązywaniu prawidłowych relacji sąsiedzkich i służą realizacji idei związanej z pobudzaniem aktywności lokalnej tj. „od pomocy do samopomocy”.

Przedłożony program pomocy społecznej na rok 2017 pozwoli na częściowe lub całkowite zabezpieczenie potrzeb mieszkańców Bydgoszczy pozostających w trudnej sytuacji życiowej, zarówno poprzez udzielanie wsparcia materialnego, świadczenie różnego rodzaju usług i pomocy instytucjonalnej. Program realizowany będzie w ramach środków zapisanych w uchwale budżetowej na rok 2017. Ponadto zakłada się pozyskanie środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz zawieranie partnerstw z organizacjami pozarządowymi, które pozwolą na wdrożenie nowych programów skierowanych do osób wymagających pomocy i wsparcia.

UZASADNIENIE

1. Przedmiot regulacji

Przedmiotem regulacji jest przyjęcie przez Radę Miasta Bydgoszczy uchwały Nr XLIII/889/17 z dnia 26 kwietnia 2017 r. sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bydgoszczy za rok 2016 oraz wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2017.

2. Omówienie podstawy prawnej:

Zgodnie z art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Rada Miasta jest zobowiązana do opracowania i wdrożenia do realizacji lokalnych programów pomocy społecznej w oparciu o wykaz potrzeb przedstawiony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

3. Konsultacje wymagane przepisami prawa:

Nie dotyczy. Uchwała nie wymaga konsultacji.

4. Uzasadnienie merytoryczne:

Przyjęcie niniejszej uchwały wynika z uregulowań zawartych w art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej. W związku z tymi zapisami celowe jest wdrożenie lokalnego programu pomocy społecznej uwzględniającego konieczność udzielania pomocy na rzecz osób, rodzin pozostających w trudnych warunkach życiowych w roku 2017.

5. Ocena skutków regulacji:

Uchwała wywołuje skutki finansowe. Realizacja programu nastąpi ze środków zarezerwowanych na ten cel w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.